

A savoi tengeri csata

Hozzáadta: Imi
2005. február 23. Szerda 19:30

1942. augusztus 7-én egy addig ismeretlen felfedező bukkant fel a hadijelentésekben, hogy aztán felfedezte, jászsele se keréklés az ójságok címlapjairól.

Á

A 6475 km²-es területű Guadalcanalon - mely a Salamon-szigetek egyik legnagyobb tagja - a partraszállás 1. Amerikai Tengerészgyalogos Hadosztály kénytelen foglalta el az ópárló repülőteret az azt követően, 73 km²-es területet. A terület megtartásáért viszont annál kegyetlenebb küzdelem indult, mely hamarosan a csendes-óceáni háború kimenetelét döntően befolyásoló anyagcsatává vált. Míg a sziget egészén látható harcok szízeit a végtelenségig meg, addig odalent három komolyabb szárazföldi összecsapás, a két irányú vizeken pedig a nagyszabású tengeri átkelés is lezajlott. Utátsbbiak sora a legutóbb egy olyannal kezdődött a Savás nevű sziget közelében, melynek végeredménye hidegzuhanyként hatott az amerikai vezérkarra: 1812-óta nem szenvedett el ilyen súlyos győzelem az Egyesült Államok haditengerészei nyáron tengeri csatájában.

Á

A VÁSRES SZIGETCSATÁK NYITÁNYA AZ "PRTORONY" HADMVELET
1942. augusztus 8-án a hajókor a tenger Guadalcanal közelében a tinteletek voltak. A csillagok vastag felhők mögött rejtőztek. A távolodó zivatar utátszállókaként a messzeségekben mennyei ragyogás morajlása hallatszott, mialatt súlyos esőcseppek kopogtak a fedélzetek lemezein. A hajórajok körkörös rombolókön a felfedező amerikai vagy ausztrál tengerészek hunyorogva bámultak a szurokszerűtől ájszakába. Akkor a második napja voltak teljes rádiószállításokban. Ezalatt a kegyetlen trópusi nap hányagosra gette bórúket. A gépházakban a helyzet még pokolibb volt, hiszen odalent a hőmérséklet napközben elérte a 60 °C is. Többnyire, Guadalcanal szigetnek Lunga Point nevű foka közelében, bajtársaik teljes erőbedobással rakodták ki a tengerészgyalogosok felszerelését az utátszállásait. Az elkövetkező reggel partra szállt 16000 fős erő - ott az a tengersizős társaságban fekvő Florida-szigeten - gyorsan felmorzsolta a maroknyi japánból álló védelmet. Az akciós parancsnok, Turner ellentengernagy szerint: A " Watchtower" hadmvelet volt az első lépés ahhoz, hogy kisértésük a japánokat a meghátrált területre. P azonban, akárcsak a legfelsőbb hadvezérségben mindenki, tisztában volt vele, hogy az ellenség nem fogja harc nélkül feladni a megszerzett szigetbirodalmát. Ájs-Guineában - néhány nappal hajósnaira onnan - több mint 100000 katonájuk állt ugrásra készen. Bomba- és torpedóvetők pedig a második csapattal a Lunga Pointnél az a Florida-szigeti Tulaginál a rádió inváziós hajókra. Társaságuk során súlyosan megrongáltak a rombolók az felgyújtottak egy szállás-hajót. Utátsbbi első llyesztésére a gége maguk az amerikai rombolók kényeszték. A hádfő kezdetlen biztosításra nyolc szállásos cirkáló és 11 rombolót rendeltek, melyek három csoportra osztva kerültek. A legnagyobb hajóraj a kicsiny Savás-szigetnél, a szoros bejáratánál körkört, míg a második onnan a szakra ráta telt. A harmadik pedig felalja hajózott Tulagi és Lunga Point közelében. Az első az amerikai Chicago cirkáló mellett a két ausztrál cirkáló - az Australia és a Canberra -, továbbá a két romboló tartozott. A másodikba a Vincennes, a Quincy és az Astoria amerikai cirkálókon kívül a két romboló keréklés. A harmadikban a két kényesztés, az amerikai San Juan és az ausztrál Hobart, továbbá a két romboló volt. A hajók felkelés kezdetlen parancsnokává az ausztrál Crutchley ellentengernagyot nevezték ki, akinek a hiességét az első világháború jótlandi csatájában Victoria Kereszttel jutalmazták. Az admirális zászálását az Australia árbocán lengette a szél. Sajnos az ájsli veltájsnáj sem, sem pedig hajója nem volt ott a Savásról a hajózásként. 20.30-kor ugyanis Turner ellentengernagy a rádió megbeszélésre magához rendelte. A Lunga Pointnél tartózkodó McCawley szállás-hajó felé indul

Crutchley 21.30-kor jelzőst káldátt a Chicago parancsnokjnak, Bode sorhajókapitánynak: Vegye át az Qrjratot! Bode, aki a hajóoszlop legvégén haladt, hirtelen a megbízott kábelparancsnok szerepében találta magát. A Savár Ácsakra cirkáló hűtő hajóval viszont senki sem tudatta, hogy Crutchley elhagyta helyét. Az ellentenger-nagy nem tartotta szájkésnek tudatni velük a tővozását, mert feltételezte, hogy japán tőmadás esetében félfőggetlen erőkön fognak állni an cselekedni. Hogy ez alatt mit is értett, arra sosem adott kielégő magyarizatot. Crutchley - a rágtánsok há-vekon - kálánben sem hitt az elre elkészített, aprókosan kidolgozott haditervekben, mint ahogy arra sem vette a főradságot, hogy személyesen találkozzon a beosztott amerikai hajóparancsnokokkal. Pedig Fiji partjainál, mialatt inváziós erők győlekeztek nagy napja is lett volna rá, hogy legalább egyszer kezét rájzzon velük. A HAMIS BIZTONSÁG%RZET MEGBOSSZULTA MAGÁT

Egy hajóraj parancsnokjának átvátelekor az őj elálljárának, a bevett szokások szerint a kábelre kellett állni. Bode sorhajókapitány viszont - kálánnás tekintettel a sábtben tártáonq ásszeátkázás kockázatára - feleslegesnek tartotta, hogy ilyen mádon azonnal elfoglalja az Australia helyét. A felalá cirkáló hajók ugyanis fél árával kősqbb amőgy is visszafordultak volna, ács á-gy a Chicago egyből az áre kerálhetett. Mivel senki sem várt japán vőzfelszáni tőmadást, Crutchley elhászásájt ács helyőnek átvátelek kávetqen Bode, já megárdemelt pihenre a kabinjába tárt. Akárcsak kapitánytársai: Getting a Canberra, ács Riefkhol - az ászakon haladá kábelre vezetqe - a Vincennes fedőzetén. Utábbi egyőbkőnt az egősz biztosá-tá csoport parancsnokhelyettese is volt. Am az ellentengernagy mágsem tudatta vele, hogy cirkáló stál elhagyja a dőli hajórajt. Az ászakiba tartó Quincy ács Astoria kapitányai szintőn aludni mentek. A hajóparancsnokok tábbáge, kálán tengernagy utasá-tás nálkál, másdofokóra mársákelte a harckőszálságet, á-gy a legőnyságek egyik fele vőgre-valahára ágyba kerálhetett. Emiatt viszont egy 180 m hosszó cirkáló n a megfogatkozott Qrszemekből egymástá já, ha kőhajó-tásnyi tájvolságra kerálit egy-egy.

REJTÁLYES REPÁLPGÁP FELTPNÁSEK

Rávíddel az ájőli Qrsőgvájtájt kávetqen az ászakon haladá csoport egyik rombolája riasztást adott le a hajók kávti kommunikáciás rendszeren: Riadá! Riadá! Repálqgá Savár felett. Keletnek tart. A dőlen haladá Blue rombolá radarkezelő is ászlelt egy ismeretlen gőpet. A Vincennes-en, a há-d távőben lávq parancsnoki kabinbá kilőpő Riefkhol szintőn lájtott egyet. Mivel valamennyi navigáciás helyettőnye ágett, a sorhajókapitányt ez a tány arrá gyqzte meg, hogy csak saját lehet. Mágpedig valászá-nqleg a lági fedezetet adá három amerikai anyahajó valamelyikőrl. Hiszen kázrtnak tartotta, hogy átezik olyan ápeszq piláta, aki kálánben ellenságes hajók felett, karácsonyfáőnt kivilágtott gőppel merne repkedni! Rájadásul arrá is meg volt gyqzqdve, hogy Turner ács Crutchley ellentengernagy, ártésálvőn a tártántekrő - amennyiben kell - megteszik a szákságes lápáseket. A Quincy fedőzetén, melyrő ugyancsak láttak egy titokzatos gőpet, hasonlá kávetkeztésre jutottak. Turnerők rádiásai azonban nem fogták a riasztást. A flotta által használt kőszá-láček akkoriban mág annyira megbízhatatlanok voltak, hogy nem csak a 30 km-re lávq McCawley-n nem hallották az ázenetet, hanem a kábelre semelyik hajóán sem. Az admirálisok amőgy is egy másik, bájr nem kevéső fontos problémaival birkáztak. Fletcher altengernagy ugyanis, főtővőn három repálqgá-p-hordozájt, elhatározta, hogy sáttátedás után haladóktalanul visszavonul velük a veszélyes vizekrő. Az elqzq napok lági csatájiban ugyanis háősz vadászgőpet vesztett, ezőrt ágy á-tálte meg, vadászrepálő a továbbiakban májr arra is kőptelenek, hogy saját anyahajókat megvádjáček a japán torpedávetők elszájt rohamaitá. A partra kerálit tengerászgyalogosok, valamint a kirakodással bajlásdá szállá-táshajók, egy csapásra magukra maradtak. A rájuk zádult probléma megoldásán rájásdá admirálisok e kavardásban elmulasztották Qrjrató kábelreket arrá ártésá-teni, hogy saját anyahajó májr messze járnak, á-gy bármilyen a társágben felbukkaná repálqgá csak a japánokő lehet!

ELLENSÁG A LÁTHATÁRON!

Turner asztalán tább jelentés is fékád, melyek Guadalcanal irányjába tartá japán hajókrá szájmoltak be. Az elsőt rágtáns az ellenságes flottabázisnál, Rabaulnál lesben állá S-38-as amerikai tengeralattjáró káláde, mikor 7-őn dőlután fél 5-kor ászlelte kifutásukat. Aztán 8-án dőlelőtt, ahogy Bougainville partjaihoz árköztek, kőnt ausztrál Lockheed Hudson járqgá is felfedezte qket. Utábbi jelentés azonban csak alkonyatkor árközött meg Turner ács

Fletcher hajásira. Ezért utábbi máj nem káldhetett ki felderítőgépet, hogy utánajáranak a hárnek. Helyette inkább - hogy mentse a csendes-óceáni anyahajás flotta 3/4-ét kitevő kálánán-tmányát - haladóktalanul biztonságos vizekre indult. Természetesen magával vitte a kásáretet alkotás egy csatahajás, hat nehőzirkálás és a 16 rombolás is. Turner mágsem aggódott a jelentésekben szereplő, "mindössze" három cirkálás, három rombolás, kát ellítás hajás és egy ágyőnaszáj megjelenése miatt, mert magában is elég erősnek érezte magát ahhoz, hogy elzze Qket. Tetejébe - ki tudja miért? - mályen meg volt rála győzde, hogy azok nem is a partraszállás erők ellen indultak, hanem a tálák 250 km-re, északnyugatra fekvő Santa Isabel-sziget jál odett, természetesen kikötőbe, Rekata Bay-be tartanak, hogy ott áptátsenek ki Guadalcanal ellen egy elretölt látgításpontot. 8-án kora dőlután - mágis biztos ami biztos - azt a parancsot adta, hogy egy PBY Catalina hidroplán derőse fel a kálmnyakat. Továbbá arra, hogy az Áj-Hebridákon állomásozás B-17-es nehőzbombázás haladóktalanul támadják meg a kázeibe merőszkedett japán hajáskat. A partraszállás kálmli teendő kámben azonban Q és tármse száopen el is feledkezett a kiadott utasítások vőgrehajtásának ellenőrzéséről. Emiatt nem őrtesőlte sem arról, hogy a PBY felszállása motorhiba miatt megdősult, sem arról, hogy a nőgymotorosok nem találják meg a jelzett kámben az ellenséget. Rájadásul a tenger-nagynak az mág vőletlenl sem fordult meg a fejében, hogy a felderítő-pilák - a 3000 Kies magasságban és a párás levegőben - eleve rosszul számlák és, és pontatlanul határozták meg a hajáskat. A gyorsan haladó ellenséges kámben ugyanis valójában hőt cirkálás és egy rombolás volt. A kialakult helyzet tőves meg-tálásához mág nagyban hozzájárult a tengernagyok nyőzottsága is. A haditanácsba 23 árakor betoppán Vandergrift vezőrnagy, az 1. Tengerészgyalogos Hadosztály parancsnoka szerint: Mindketten olyan pocsókul nőztek ki, mint akik rágtőn beadják a kulcsot!

A JAPÁN ERP

Má-g az amerikai vezők azon tármgtek, hogy mi tővők is legyenek látgi fedezet nélkül, addig az áj leple alatt 45 km/h-s sebességgel nyolc japán hadihajás nyomult be a savő szoros nyugati vőgőbe. A Chokai, Aoba, Kinugasa, Furutaka és Kako nehőz-, valamint a Tenryu és Yubari kálmnyqcirkálás kb. továbbá egy rombolás és tásszeáll-tott kálánán-tmányát lát Mikawa altengernagy állt. P Rabaulban 7-án dő kálm őrtesőlte a guadalcanali invázióról. Rágtőn ellentámadást tervezett, de a 14. hadsereg parancsnoka az egőset a szávetségesek őj-guineai offenzíváját leplez, megtővesztő akciának bőlyegezte, és leáll-tott minden kezdemőnyezést. Tokiában, a flotta főparancsnokáján hasonlóan reagáltak. Mikawa vőgő egyenesen a "mindenható" Yamamoto tengernagyhoz fordult, aki bázva alárendeltje já megőrzésében - felőlvá mindenkit -, parancsot adott neki a cselekvőre. A sebtőben tásszekapart felszáni kámben dőlután futott ki a 30 árás, kámbel 1000 km-es őtra. Mint márm tudjuk, mozgásuk nem maradt titokban. A napkeltekor Bougainville kámbel őrekező csoport hajásnak Mikawa parancsot adott, hogy elkerőlendő a feltőst, szárdjanak szőt. Hőbavalőan, mert 11 ára tájban az ausztrál felderítő kámbel őszleltőket. A japán parancsnokot ez nem támtorő-totta el. Elhatározza, hogy mindent egy lapra feltőve vilőgos nappal, teljes sebességgel tovább folytatja őtőjt Guadalcanal felő. Ágy számla, hogy ájő kálm ő oda és vőratlanul le tud csapni az amerikaiakra. Mivel bőtrakő a szerencse, a látgi fedezet nélkül, ellenséges terőlet felő merőszkedő, Mikawa-főle kámbel, minden további komplikáci és nélkül meg is kámbel-thette cőljőjt. A cirkálás kámbel katapultált felderítő hidroplánok szemőlyzete hamarosan jelentette, hogy a gyanőtan amerikai felszáni hajók három csoportra vőlvá tevőkenykednek. Mivel a társőgben rádiősei ellenséges repőlgőp-hordozók forgalmazását figyeltőket meg, mindenköppen ő igazolta, hogy a támadást márm elejőtl fogva őjszakára tervezte. Merősz dőmt és volt, hiszen sebtőben tásszekapart flottillájának hajás eddig mág sosem harcoltak egy harc kámben. De bázott tengerőseiben, akik viszont mesterei voltak az ilyesfőle akciőknak. A csőszőri flottájánl ugyanis márm táz őve - minden másnáj jobban koncentráltak az őjszakai hadmőveletek tákőletes begyakorlására. Radarjuk ugyan egyálltalán nem volt, de kálánleges őjellőtkőszőláőkeikkel (infra kőszőláő 1942-ben!!!) az őrszemek kámbel 9 km-ről is kőpesek voltak az ellenséges felfedezésőre. Sajőjt hajásik kőmőnyőre vőlm és főrőgyrőket festettek, ennek segőtsőgővel meg tudják azokat kálánőmbőzteni májs hajásktől. A hadmozdulatok kámben az egymáskőzti kommunikáciő főnyjelekkel támtőnt, őgy nem fenyegette őket sem a lehallgatás, sem a bemőrőveszőlye. A kősb hőrősső vőlt keskeny ájtőrn,

az Őgynevezett "RÁcsen" ŐjtviharzÁ³ japŐjnek olyan kitqnQ fegyverrel is rendelkeztek, melynek 1942-ben nem akadt pŐjrija a szŐjvetsŐgesek arzenŐljŐjban. A "Long Lance" kŐ³dnevtq, oxigŐnhajtŐsŐ torpedŐ³t 610 kg-os robbanŐ³fejjel lŐjttŐjk el. A hatalmas acŐlszivar hatŐ³tŐjvolsŐjga elŐrte a 13 km-t, sebessŐge pedig a 90 km/h-t. Szemben az amerikai cirkŐlŐ³kkal, a japŐjnek hasonlŐ³ osztŐjlyŐ³ hadihajŐ³i rendelkeztek torpedŐ³vetQ-csŐjvekkel (oldalankŐnt 6-6 db-al), melyek - lŐvŐ³n ideŐjlik az Ő³szakai rajtaŐ³tŐ³sekhez - ebben a csatŐjban alaposan megnŐjveltŐk tqzerejŐ³ket.

FŐ³NYŐ-ZŐ-N Ő³JFŐL UTŐN

Augusztus 8-Őjn 23.13-kor Mikawa Ő³fent parancsot adott felderŐ³tQgŐpek indŐ³tŐjŐjra. A Chokai, az Aoba Ő³s a Kako nehŐ³zcirkŐjŐ³k katapultjai egy-egy Mitsubishi F1M "Pete" tŐ³pusŐ³ biplŐjnt repŐ³tettek a levegQbe. A kŐ³tŐ³lŐ³ses hidrolŐjnok feladata az volt, hogy derŐ³tsŐk fel, majd pedig vilŐjgŐ³-tŐ³bombŐjkkal jelezzŐk az ellensŐges hajŐ³k helyzetŐ³t. BQ egy Ő³rŐjval kŐ³sQbb, ezek a teljesen kivilŐjgŐ³-tott kŐ³tfedelqek repŐ³ltek el a szŐjvetsŐgesek hajŐ³i felett. MiutŐj jelentettŐk a lŐjtottak, Mikawa tisztŐjba kerŐ³lt az ellensŐg elhelyezkedŐ³sŐvel Ő³s kŐ³telŐkŐ³nek teljes harckŐ³szŐ³ltsŐ³get rendelt el. A japŐjnek olyan kŐ³zel haladtak el a SavŐ³-sziget mellett, hogy a tŐjvolban jŐ³l lŐjttŐjk a Tulagi partjŐjnl Ő³gQ G. F. Elliot szŐjllŐ³-tŐ³hajŐ³t. Ő³ra 27-kor az Qrszemek egy amerikai rombolŐ³t fedeztek fel, mely tqllŐ³k 8 km-nyire, mit sem sejtve hŐ³zott keresztŐ³l a szŐjguldŐ³ hajŐ³k oszlopa elQt. A tengernagy negyedŐ³re mŐ³rsŐ³keltette a sebessŐget. AztŐj parancsot adott rŐj, hogy vegyŐ³k cŐ³lba a rombolŐ³t. Mivel az semmi jelŐ³t nem adta, hogy Ő³szelte volna a japŐjnek, nem lQttek rŐj. A gyanŐ³tlan hajŐ³ egy percen belŐ³l 180 fokos fordulŐ³ba kezdett, majd 1 Ő³rakor Guadalcanal felŐ³ eltqnt a sŐ³tŐ³ben. KŐ³sQbb kiderŐ³lt, hogy az amerikai Blue rombolŐ³ volt az, mely ugyan rendelkezett radarral, kezelQi mŐ³gsem fedeztŐk fel a kŐ³zelben Ő³lŐjkodŐ³ ellensŐget. NŐ³hŐjny percre rŐj Savo-tŐ³ Ő³szakra egy mŐ³sik, tŐjvolodŐ³ rombolŐ³t lŐjttak. Mikawa kŐ³telŐke ezzel szerencsŐ³sen Őj is csŐ³szott az QrkŐ³dQ rombolŐ³k kŐ³zŐ³tt, Ő³s Ő³jra teljes gQzzel szŐjguldott a SavŐ³tŐ³ dŐ³lre haladŐ³ cirkŐjŐ³k felŐ³. TorpedŐ³kilŐ³vŐ³sre felkŐ³szŐ³lni! - adta ki a parancsot. Egy percre rŐj, 1.33-tŐ³, lassan alŐjereszkedQ vilŐjgŐ³-tŐ³ bombŐj kezdtŐk nappali fŐ³nybe borŐ³-tani az ausztrŐj Ő³s amerikai hajŐ³kat. A hidrolŐjnok ezzel maradŐ³kitalanul teljesŐ³-tettŐk feladatukat. Az ejtQernyQn himbŐjŐ³zŐ³ szerkezetek nem csupŐjnl Lunga PointnŐjl veszteglQ szŐjllŐ³-tŐ³kŐ³telŐk egy rŐ³szŐ³t tettŐk jŐ³l lŐjthatŐ³vŐj, hanem a Canberra Ő³s Chicago cirkŐjŐ³kat, valamint a Patterson Ő³s a Bagley amerikai rombolŐ³kat is. Minden hajŐ³nak! TŐjmadŐj! - villogtŐj a jelzQlŐjmpŐj Mikawa Ő³jabb parancsŐjtot vŐjbbŐ³-tva.

PERGPTpZBEN A DŐ³LI HAJŐ³RAJ

A torpedŐ³k gyors egymŐjnsutŐjnbán csobbantak a tengerbe, mialatt a tŐ³zŐ³rtisztek lQelemeket szŐjmoltak Ő³s irŐjnyiszŐjgeket kiabŐjltak. A pŐjncŐ³ltornyok sivŐ³-tva fordultak a megadott irŐjnyba, a lŐjvegcsŐjvek fŐ³rgŐ³n emelkedtek a kŐ³-vŐjnt szŐjgbe, kŐ³jzben pedig lŐjvedŐ³kek siklottak Ő³s puskaporos zsŐjkok huppantak az ŐjgyŐ³k hidegen csillogŐ³ zŐjvŐjrzatŐjba. 1.43-kor a Patterson egyik Ő³les szemq matrŐ³za felfigyelt a vetQcsŐjvek felvillanŐjaira. HajŐ³k elQtŐ³nk! - rikoltotta. Az Ő³gyeletes tiszt tŐ³stŐ³nt teljes riadŐ³t rendelt el. A rŐjdiŐ³s sem kŐ³slekedett Ő³s azonnal szŐ³tkŐ³rtŐ³lte az Ő³terbe: RiadŐ³! RiadŐ³! Idegen hajŐ³k az Ő³bŐjll bejŐjratŐjnl! Az Ő³szakon haladŐ³ csoport - balszerencsŐ³jre - Ő³ppen az irŐjnyvŐjltoztatŐjssal volt elfoglalva. A Vincennes navigŐjciŐ³s tisztjŐ³nek erre vonatkozŐ³ rendelkezŐ³se viszont csupŐjnl 10 perc elteltŐ³vel jutott el minden hajŐ³ra. A recsegQ-sŐ³-polŐ³ kŐ³szŐ³lŐ³ekkel bajlŐ³dŐ³ rŐjdiŐ³sok - nem Ő³rtvŐ³n az eredeti kŐ³zlemŐ³nyt - azalatt mindenhol a parancs megismŐ³tŐ³sŐ³rt rimŐjnkodtak. Nem csoda, hogy abban a pokoli hangzavarban elveszett a riasztŐj. Fogalmuk sem lehetett a felŐ³jŐ³k szŐjguldŐ³ veszedelemrQl. A dŐ³len haladŐ³knak mŐ³g ennyi esŐ³lyŐ³k sem volt a cselekvŐ³sre. A megkŐ³sett figyelmeztetŐ³st kŐ³vetQ mŐj sodpercekben kŐ³t torpedŐ³ csapŐ³dott jobbrŐ³l a Canberra orrŐjba. VelŐ³k egyidejqleg - az orrŐ³l a tatig - 203 Ő³s 140 mm-es lŐjvedŐ³kek halŐjlos zŐjpora pŐjisztŐjzta vŐ³gig a 14 Ő³ves cirkŐjŐ³t. A vŐjrhatsŐ³ gyors vŐjlasz helyett a Canberra ŐjgyŐ³i nŐ³mŐj maradtak. RiadŐ³ztatott tŐ³zŐ³reinek tŐjbbŐ³ge ugyanis mŐ³g nem Ő³rkezett meg szolgŐjlati helyŐ³re. A legszebb ŐjlmŐjbbŐ³ felugrasztott Getting sorhajŐ³kapitŐjny Ő³lmos tagokkal botorkŐjlt fel a parancsnoki hŐ³dra, ahol a bentlŐ³vQkkel egyetemben, szinte azonnal megŐ³ltŐk a kŐ³vetkezQ sortqz grŐjnjŐj. A bemŐ³rQtiszt tŐjvolsŐjgokat kiŐjltott a hangcsQbe, de addigra mŐj a tqzvezetQ kŐ³zponban tartŐ³zkodŐ³k is valamennyien halottak voltak. Az Ő³jabb, fedŐ³zeteket ŐjttŐjrlQ lŐjvedŐ³kek egyenesen a gŐ³phŐjzban robbantak. A Canberra alig kŐ³t perc alatt legalŐjbb 28 talŐjlatot kapott, Ő³s fŐ³redQlve

Iángolák, megbőcölt roncsok; viltózt. A Patterson rombolón, melyről a riasztás elhangzott, ugyan gyorsan elértek a teljes harcászásútságot, ám keveset tehettek. 1.51-kor, nyolc perccel azután, hogy a Canberra "bekapta" az első találatokat, a kereszreflektorok főnykővőbe kerültek. A becsapódás 203 mm-es gránátok azonnal harcköptelenné tették a 127 mm-es ágyúját, és felgyújtották az elsőszá-tett IQszeres-lájdákat. A robbanásvesztőly ellenére a Patterson megmaradt lávegeivel bántan viszonzta a tüzét, de nem versenyezhetett az ellenség nagyobb qrmóretű és IQtávolsáigó fegyvereivel. 60 lávőcsőből egy sem érte el őket. A Bagley rombolón torpedóindítási helyzetbe manőverezett, ám hiába, mert a kezelők családostan látták, hogy az acélszivarak győtes szerkezetei nincsenek a helyükön. Bode sorhajókapitány a Chicagón, kitérte az álmot szemeiből, kabinjában rágtátn parancsot adott, hogy IQjenek ki viláig-tágránátokat. Okos áttlet volt. De főnyárba borított, ellenséges hajók helyett a kőzben a hádra igyekvő Bode csak azt láthatta, hogy az első két sortoz nyolc lávedőből hűtőcsőrtártákt mondott. Mielőtt máog felérhetett volna, Mikawa "acélcápjá" máj csak karnyújtásnyira voltak. Torpedók jobbra! Két torpedó jobbra! - áváltátt fel valamelyik Qrszem. 1.47-kor az egyik, 4 m-es lyukat ácpve a cirkáló orrába, becsapódott. A kővetkező egytumban pedig, gránátok sávtettek el a hajó felett. Az egyik telibe taláta az elsőrbocot. A tüzés repeszek és a roncsdarabok megélték vagy megsebesítettek 25 tengerészt, de a robbanások korántsem tették harcköptelenné a Chicagót.

A hajóápek és a páncéltornycok ugyanis sőtetlenek maradtak. És a kárelhártá is gyorsan megszótták a vőzetárt. A hajó fő lávegei azonban ennek ellenére sem tüzelték. Ugyanis ágy a tqzvezető radarok, mint a hagyományos optikai távolságmórk, nem találtak célokat. Nagy sokára máogis megpillantottak egyet, mely kereszreflektorával a tengert pájsztáza. A tüzésrek nyomban irányzákba vették a főnyforrást. A 127 mm-es ágyú 25 lávőst adtak le, mire vőgá a főny kihunyott és a hajó nyomtalanul eltűnt. Mikawa egyetlen rombolója volt az, mely hátulrá biztosította a cirkálókat, nehogy az Qrjárató amerikai rombolók onnan meglepjék őket. Bode ájabb viláig-tágránátokat lávetett ki. A megbőzhatatlan szerkezetek elenyésző része mákőtt, ám azt megmutatták, hogy tább ellenséges hajó nincs a kőzben. Erre a parancsnok - nagy kockázatot vállalva - felkapcsoltatta a kereszrefőnyzákat. Kőrbepájsztáza azok is csak a sőtét vőzfeláletet találták. 2.05-kor a fedélzetmester mindössze annyit árt a hajónaplóba: A tüzés teljesen megszótt. Ellenséges hajók semerre sem láthatók. A Chicago tovább folytatta ártá nyugat felé. Ártetlen miórt, mert a vődtelen száll-táshajók áppen ellenkező irányban voltak. A tábbi cirkáló pedig - melyeknek szintén segőtságre lett volna száksáögá - tőlk ászakra tartózkodott. Zavarodottságbá vagy pánikbá - esetleg mindkettőt - Bode semmit sem tett árt, hogy utájnájájon annak, hogy a japánok mit mqvelnek arrafelé. Mi tább, máog csak figyelmeztést sem káldetett a tőlk 16 km-re házá Ászaki rajnak. Majdnem ugyanilyen zavarba ejtő a Scott ellentengernagy vezette harmadik hárártá tlenkedése. Hási fel és alá jártak a szorosban, mikőzben ágyet sem vetettek a tőlk 30 km-nyivel záj csata tqzárba felvillanásaira. Scott-tá utálagos magyarázatként elfogadták, hogy a távoli főnyjátókot az elvonuló zivatar villámájsainak tulajdonította. A szávetséges hákon kálánben is teljes volt a zqzavar. A McCawley fedélzetén Turnernek fogalma sem volt rála, hogy mi tártánik pontosan. Mindössze annyit tudott, hogy katasztráfa eltt állnak. Ezért elsősorban fedezet nélkál maradt csapat - és teherszáll-tási biztonsága járt a fejében. Crutchley és az Australia meg tő messze voltak attá, hogy időben odaörve tőnylegesen a segőtsáögákre lehettek volna. Az ellentengernagy ezért átkőzben, rádiósn osztogatta parancsait, melyek viszont, a helyzet pontos ismerete nélkál, csak fokozták a fejtelenséget.

MIKAWA CIRKÁLÓI TOVÁBB PUSZTÁTOTTAK

A dőli csoport megtizedelése és szátszársa alig hat percig tartott. Utána Mikawa teljes gőzzel, ászaknak fordította flottilláját, hogy az ott lavőrozás, másik ellenséges rajjal is elbájon. A manőver kőzben háószlopa vőletlenál kettő vőlt. Ám máog ez is a malmára hajtotta a vizet, mert ágy áppen ollába tudták fogni a - kőzelgő vőgzetrl mit sem sejtő - három nehőzcirkálóit és a két rombolót. Viláig-táist! - adta ki a parancsot az altengernagy. A Chokai reflektorai pengéként hasítottak a koromsőtőbe. A főnykővőben rágtátn láthatóvá vőlt az Astoria, a Quincy és a Vincennes, melyek teljesen gyanótlanul, csupán 25 km/h-s tempóval haladtak. Utábbi hádján máj ott volt Riefkhol sorhajókapitány, akit az ágyeletes tiszt máj akkor riasztott, mikor a távolban meglátták a

Chicago cirkálók álltal felléptek világgé-tergőre. Feltételezve, hogy a dőli csoport, holmi kordonon átszúrt igyekvő, japán rombolóra vadászik, a kereszreflektorok a legkevésbé sem nyugtalanították. Ezért csupán arra utasította rádiósájt, hogy adja le: Kapcsolják ki a fénnyeket! Barátok vagyunk. 1.48-kor az Astoria Qrszemei cirkálókuk kázzvetlen kázzelben elszárguldtak torpedákat fedeztek fel. A parancsnoki állásába berobogó Greenman sorhajókapitány megdöbbenne látta az hallotta, hogy lázvegi májr a 2. sortázzet adják le. Tázzartisztje, Truesdell korvettkapitány, aki egyszáz azjjele a makacsodtqzvezetq radarral veszqdátt, ugyanis a helyen volt, mikor az ellenséges reflektorai befogták a hajót. Hallván a torpedákra és látván, hogy az első gránátok az Astoria elött csobbantak, tázzstázzt parancsot adott a tqz viszonzásáira. Utána rázzgtázz elrendelte a teljes harckészázzltsázzget is. Greenman, akázzrcsak a Chicago házz-djén Bode, persze semmit sem ázztett. Ki rendelte el a riadázzt!? Ki a fene adott tqzparancsot!? Prázltek, nem lázztják, hogy százzt hajázzinkra lQdázzznek!? Tázzzet

százntess! De azonnal - ordibálta. Truesdell-nek kázzzben megfigyelqe izgatottan jelentette: Uram, ezek Nachi-osztályú cirkálók! Semmi kázztsázzg, hogy japán cirkálók! A tázzzartiszt azonnal a házz-dra telefonázzt. Az ottani házz-radázzs ázzgy adta ázzt ázzzenetázzt: Mr. Truesdell azt kázzri uram, hogy az ázzg szerelmázzre, adjon vázzgre tqzparancsot! Egy szemhunyasnyival kázzsQbb az ázzjobb ellenséges sortqz gránátázztjai kázzzvetlenázzl a hajázzorr elött csapázzdtak be. A gezzz-rkázznt magasba százzkQ, hatalmas vázz-ztázzlcsázzrek vázzgre meggyQztázzk a parancsnokot. Tázzzelázzst folytatni! Teljes gQzzel elQre! De mázzr kázzsQ volt. Az 5. sortqz lázzvedázzkei az Astoria kázzzpezázzt talázztják telibe. Az ott felgyázzjtott hidróplázzn elsQrendqen kivilázzgázz-tott cázzlponttázztette. A gránátok robbanázzsaitázz rázzzkázzdázz cirkálók egymázzs utázzn názzmultak el a pázzncázzltornyok lázzvegi, aztázzn a hajázzgázzpek is leázzlltak. A fedázzlzetten felrobbanázz lQszerkázzszlettQl tázzzes pokollázzt vázzltozott az egázzsz mindensázzg. A szemázzlyzet mázzgsem adta fel a harcot. Az ázzgyázzk elnázzmulázzsázzjig kilenc sortázzzet adtak le. A lázzvedázzkekbQl házzrom is eltalázzta Mikawa zázzszlázzshajázzjt, a Chokait. A gránátok kázzzázázzl egy a tázzrkázzpszobázzban robbanva megázzlte az ázzsszes navigázzciázzs tisztet ázzs megsemmisázztette a tázzrkázzpeket. Az Astoria nem tarthatott ki sokázzig. A tázzzrek a tombolázz tázzzek, a gázzpázzszek a betázzdulázz tengervázzz miatt voltak kázznytelenek elhagyni szolgálati helyeiket. A parancsnoki házz-don sem volt ázzletben mázzr senki. A hajázz egyre lassulva hamarosan mozdulatlan "hullázzváj" dermedt. A Quincy fedázzlzetázzn Moore sorhajókapitányt az elsQ sortázzzek ugrasztottázzk ki ázzgyázzbázz. A házz-dra berontva Qt ázzs valamennyi ott tartázzzkodázzt elvakázz-tottak a Chokai reflektorai. LQjázzk mázzr ki azokat a rohadt fázznyzázzrkat! - adta ki elsQ parancsázzt. Aztázzn, hirtelen meggondolva magázzt, vissza is vonta: Házztha a fázznyforrázzsok százzt hajázzn vannak! Inkázzbb kapcsolázzk fel a mi reflektorainkat, hogy Qk is ázzszrevegyázzk, barázzti hajázz vagyunk. A vázzlász nem is kázzsett. Az ellensázzges hajázzoszlopok lázzvegi villázzba fogtázzk a Quincy-t. A halázzjlosan pontos gránátázztzuhatag kázzzben Moore mázzr csak egy parancsot tudott kiadni: Kázzt tqz kázzzázázz kerázzlázázznk! Minden lázzvegnek tqz! Kázzldjázzk Qket a pokolba! Aztázzn a kázzzvetkezQ gránátok tqzhatázzsa egyszerqen elsázzpázzrte a hidat. Egy torpedázz a 4-es kazázznházzzban robbant ázzs valázzsázzggal kibeleezte a hajázzt. A lázzngtengerben szinte azonnal krematázzriumázzt vázzltozott az egázzsz gázzpházzz. A lázzken betázzrQ vázzz pedig megázzlte azokat, akik tázzlázázzlve a tqzvihart, oltani igyekeztek. A talpon maradottak kázzzázázzl a rangidQs - egy tázzzartiszt - parancsot adott a hajázz elhagyázzsázzra. A cirkálók 2.35-kor elsázzllyedt. Az ázzszaki csoport ázzlázzn haladázz Vincennes volt az utolsázz hajázz, melyre az ellensázzg lecsapott. A japán tázzzrek addigra mázzr tázzkázázzletesen belqttázzk magukat. Ami a továzzbbiakban kázzzvetkezett az nem csata, hanem kázzzázázznsázzges mázzszázzríázzs volt. Házzrom torpedázz ázzs - a kisebb qrmázzretq lázzvedázzkeket nem is százzmolva - legalázzbb 56 db 203 mm-es gránátázzt csapázzdott a szerencsázztlen cirkálók testázzbe. A kázzzzelbe merázzszkedQ ellensázzg mázzg gázzppuskatqzzel is elázzrasztotta felázzpázz-tmázznyázzt. A pázzncázzltornyok felrobbantak, mikázzzben az alsázzbb fedázzlzeteken megázzkezhetetlenázzl pusztázz-tottak a lázzngok. A dázzházzngQ Riefkohl sorhajókapitány mázzg akkor is tqzparancsokat osztogatott, mikor hajázzján mázzr nem akadt egyetlen egy, tázzzelázzsre kázzpes ázzgyázz sem. Vázzgázzl minderrQl tázzzartisztje vilázzgosázz-totta fel, aki a cirkálók orrázzban lázzvQ bemázzrQázázzsbázzl, tázzzeken ázzs roncsokon ázztverekedve jutott el hozzázz. A japán lázzvedázzkek mázzg továzzbbi ázzt percen keresztül ázzzaporoztak a kiszolázzltatott Vincennes-re. Mikawa parancsázzra a japán csapázzsmázzrQk 2.15-kor százzntettázzk be a tázzzelázzst, aztázzn felszázz-vázzdtak az ázzjszakázzban. Riefkohl ekkor adhatott parancsot a menthetetlen cirkálók elhagyázzsázzra, melyet negyed ázzrázzval kázzsQbb el is nyeltek a habok.

AZ ELSŐ-PRP JAPÁN GYPZELEM MÉRLEGE

Abban a pillanatban a diadalmas japán cirkálók és a tőlük átköppent 32 km-re kirakodás szállítás-hajás káoszát csak hátról harcköpes szövegcsés cirkálók, az Australia, a Hobart és a San Juan, valamint egy maroknyi rombolás állt. A fiatalabb tisztok arra unszolták Mikawa tengernagyot, hogy szövegcsés el az ellenséges hátdőlt. A kárijelentésekkel megtudhatta, hogy szövegcsés hátról hajásjt ártókat találhatok, melyek 58 tengerész halálát és 53 sebesültét okozták. Az állatuk okozott pusztáshoz képest mindez elterjedt. Amikor meggis, inkább jászán észre hallgatott és a visszavonulás mellett döntött. Egyfelől azért, mert hajás mór IQszerkesztésükkel szemben - több mint 1000 db 203 mm-es lövedéket és szinte valamennyi torpedójukat - ellőtték. Másfelől meg, mert a kázelg napkelte a bosszúállás amerikaiak láthatóságával fenyegette. Ne felejtse, Mikawa nem tudott róla, hogy Fletcher altengernagy, hátról repülőgéppel hordozással elQZ este elhajázott. A japán parancsnok, elágedetten kárelőke 32 perc alatt aratott villámgyors ájszakai győzelmevel Rabaul felé vette az irányt. Cirkálók és átközben csak az árt lassú-tottak egyszer, hogy tő aláj vegyék, és szólyosan megrongálják a Talbot amerikai rombolást. Visszafelé a támaszpontig meg is álltak a bombatámaszokat, de hajás kárelő 10-én a Kako cirkálót elsőlyesztette egy amerikai tengeralattjáró. 9-én hajnájt a szólyosan megrongált Canberra is "csatlakozott" az immár 730 m-es mélységben nyugvó Quincy és Vincennes cirkálókhoz. Az Astoria megmentésére tett kárelőket szintén kudarcba fulladtak, ezért 10-én dőlt kárelő azt is el kellett elsőlyeszteni. Az ausztrál veszteséglistára 84 halott, az amerikaiakra 1024 került. A szövegcsés hajákon szövegcsés 709-en sebesültek meg. 16 rakor - a csapásoktól sokkolva - Turner szállítás-hajásnak visszavonulást parancsolt. Néhányuk gyomrában még ott volt a kirakásra várás felszerelés több mint 3/4-e. Az ább rajtaállítású rettegő tengernagy azonban, sehog sem mert tovább ott szobrozni. Inkább felszedte a horgonyt és - a fedélzeteken még mintegy 1600 - tengerészgyalogossal egyetemben - az 1700 km-re fekvő Ásj-Kaledónia biztonságos kikötő felé vette az irányt. A Guadalcanalon hagyott bányák csak négy napra elegendő IQszerrel és olyan kevés és lelemmel rendelkeztek, hogy a kávetkez hetekben szákmányolt rizsen álltak. A japán rombolók pedig eközben, ájszakánként szabadon hajásákztak fel-alá a sziget partjainál és IQtták állásait.'

BPNBAKOK KERESTETNEK!

Az amerikai flotta-fparancsnokát a Savás-szigetnél elszendett vereség bizonyos tekintetben nagyobb megrázkádtatást okozott, mint a Pearl Harbor-i. Am utábbinál legalább a szólyos veszteségekre méntségeként szolgál, hogy az a támasz hadászati nézőpontú volt. Savás esetében viszont ez nem lehetett kifogás. A vezénylő parancsnokok ostoba elbizakodottságára nem is lehetett méntség. Melytől elvakulva, még akkor sem állták be, hogy Amerika egy olyan ellenséggel harcol, melynek elsörendő a hadiflotta és aminek tengerészeit arra képezték ki, hogy átkéletességre vigyék a támasz harcmodort. King admirális, flotta-fparancsnok hat háttig egy szó sem ejtett a nyilvánossáig elött a savás megállítás vereségről. Csak miután október 11-én ájjel Guadalcanal partjainál lezajlott az első, vitathatatlanul amerikai győzelemmel végződött tengeri csata, akkor adatott ki egy szószavó hivatalos kárelő a tártátektről. A hárek kárelő beszuvasztva - mint a cukormázjal bevont keserű pirula - fel sem tnt az a pár sor, melyben futólag említ és tártátektről holmi korábbi csatában elvesztett négy cirkálóról. King azonban addig sem vesztegette az idejét. Hepburn tengernaggyal az álláon vizsgálásbizottságot állított fel, hogy az derőse ki a katasztrófa okait. A táállók kikérdezőse hánapokig tartott. A feltárás jelentésével 1943 májusában került King asztalára, aki kapásból 30 ávre titkosította tartalmát. Szeptemberben kelt levelében, az ausztrál és az amerikai flotta legmagasabb rangú, illetékes parancsnokainak kárelőket árt: A Hepburn-jelentés alapján arra a megállapításra jutottam, hogy senki sem vonható felelősségre átkes szakszerzőlenségért. A vereség fő okainak a meglepetés és az a tény tekinthető, hogy ez volt a legelső csatája a parancsnoklás tisztok legteljesebbnek. Bár akadtak kárelő olyan személyek, akiknek harctári teljesítménye még ezt figyelembe véve sem álltá meg a kárelőnt. Ezért meg fogom tenni a szükséges adminisztratív intézkedéseket. Bárrokratikus zsargonban elQadva ágy festett számos ágyétes pályafutás derőkba tártátektről és egy személyes tragédia előzése.

CSAK BIZONYOS FEJEK HULLOTTAK LE

Fletcher altengernagy, aki "megszövegcsés" anyahajással, hamarosan a parton találta magát és többet sosem látta. Riefkohl és

Greenman sorhajás kapitányok nem kaptak Őj hajás. Bode sorhajás kapitányt leváltották a Chicago církülés Államok is parti beosztásba "szájműzsták". Bode később a kihallgatások során a kardok tendenciájában arra ívetkeztetett, hogy az Q nyakába akarják varni a csőfos vereséget. Mivel nem kívánt ebben a szárnjaitékban elszállmá bönbak lenni, golyás rep-tett a fejébe. Csupán Crutchley Ás Turner ellentengernagyok Ásztak meg simán. Mivel mindketekét King admirális jelítte ki a "Watchtower" hadmvelet parancsnoki posztjaira, gyorsan felmentést kaptak mindenféle víd alá. Pedig ha valakik felelőssé tehetők a tirtántekért, akkor azok mindenképpen Qk voltak. Legfőképp Crutchley, aki ostoba dántásával - szinte Mikawa kezére játszva - három csoportra forgácsolta szét erőt. Ezzel a dántással ráadásul megsértette a hadviselés legegység szabályait, ami az erők mindenkor ísszpontosításait rja el. Még ennél is bönísebbnek mondható Turner, aki javá hagyta ezt az elhibázott ípést. Tetejébe az ellentengernagy tázott magabiztosságban még arra is képesek Árezte magát, hogy megjáolja, mit fog tenni az ellenség. Igen súlyos volt az a mulasztás is, hogy nem tudatta a szőrtástan hajás kázás, biztosítás káltekekkel a repálógép-hordozás visszavonulását. A sors fintora, hogy má-g a vereséget felelős száívetéséges admirálisoknak a hajuk szála sem gárbált meg, addig a gyztes Mikawa altengernagyot a császári flotta fparancsnokága súlyosan elmarasztalta, amiért nem semmisítette meg a kirakodással elfoglalt, jáformán vótelen hajásokat is.

A savási események pozitívuma, hogy az amerikaiak tanultak belé.

Táíbbé nem fordult el, hogy kapitányaik, akármilyen fáradtak is voltak - ellenséges vizeken - pihenre tártak volna, illetve engedélyezték volna, hogy máj- sodfokóra mársákeljenek teljes harckészültséget. Az oktáber 11-ei Ás a november 13-ai Ájszakai csatákban aztán az amerikaiak lepték meg a Guadalcanal Ágyázására ÁrkezQ japánokat. Habár mindkét esetben táíbb ember Ás hajás pusztult el a "Vasfenék" tengersizosba merülve, a veszteségek kiegyenlítettek voltak. Miután pedig 1943. november 2-án Ájjel, Bougainville partjainál a sokkal erősebb japán kálteken rajtaíttQ amerikaiak, saját veszteségg náílkál arattak fányes gyzelmet, a tengerészeknek táíbbé máj nem kellett szágyenkezve lehajtani fejüket, ha szásba hozták elttálk a '42 augusztusi, Savás-sziget melletti Ájszakai csatát.

Forrás: (Aranyas, 2003. jániusi száim)